

6. YouControl — повне досьє на кожна компанію України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua>

УДК 336.71

Стрільчук Ю. І.,

к.е.н., асистент кафедри банківської справи

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Використання контролінгу в процесі банківського кредитування

Сучасне динамічне середовище, в якому функціонують банки, характеризується значною волатильністю. Результат від здійснення банківських операцій значною мірою залежить від дії екзогенних факторів, а тому постає необхідність у здійсненні прогнозування макроекономічної ситуації в цілому та аналізу поведінки окремих контрагентів на мікрорівні, запровадження превентивних заходів з метою мінімізації невизначеності та ризику. Ключове місце серед активних операцій банку посідають операції з кредитування, що супроводжуються відповідними ризиками і потребують адекватного управління ними для досягнення максимальної ефективності та оптимального співвідношення «дохідність-ризик». Важливе місце в процесі кредитування та зокрема управління кредитним ризиком посідає аналіз позичальника, що ускладнюється наявністю асиметричного розподілу інформації.

Асиметрії інформації у банківській діяльності притаманні певні особливості, а саме:

- має двосторонній характер: продавець та покупець банківських послуг не володіють інформацією один про одного повною мірою, що підвищує ризик втрат у ході реалізації угоди;
- може негативно вплинути на взаємодію продавця і покупця банківських послуг як до, так і після укладання угоди;
- може бути викликана навмисно продавцем чи покупцем банківської послуги з метою створення інформаційного бар'єра для отримання достовірної

інформації про реальну вартість банківської послуги та фінансовий стан покупця;

- може викликати недовіру клієнта до продавця і навпаки [1, с. 46].

Зауважимо, що у процесі банківського кредитування внаслідок дії асиметрії інформації може виникати конфлікт інтересів, в першу чергу між банком як кредитором та позичальником. Проте можуть виникати й внутрішньобанківські пари «принципал-агент», а саме: керівник підрозділу та кредитні працівники, топ-менеджмент та керівник кредитного департаменту, власники банку та топ-менеджмент тощо, що може також негативним чином вплинути на ефективність роботи банку у даному напрямку [2].

В умовах асиметричної інформації та високої імовірності виникнення конфліктів інтересів для управління кредитним ризиком у банківській практиці доцільно використовувати фінансовий контролінг, який забезпечує підтримку управлінських рішень та управління поведінкою [3, с. 34]. Вважаємо за доцільне серед різних видів контролінгу використання саме контролінгу поведінки, який дозволяє враховувати основні положення теорії біхевіоризму при управлінні ризиками кредитування.

З метою запобігання навмисним зловживанням співробітниками своїми службовими повноваженнями у ході кредитування, а також попередження виникнення випадкових помилок, що ведуть до прийняття банком підвищеного ризику, у рамках використання фінансового контролінгу необхідно запроваджувати регламентацію дій окремих співробітників та використання затвердженої процедури кредитування. Завданням менеджменту банку є організація розробки зазначеної процедури та регламенту дій працівників при виконанні ними своїх повноважень у розрізі окремих видів кредитів та позичальників. Обов'язкове дотримання регламенту всіма співробітниками, які задіяні в процесі кредитування, дозволяє скоординувати їхні дії, забезпечити належний контроль та обмежити можливість як навмисних, так і випадкових помилок. Отже, такі заходи мають превентивний характер. Саме завдяки правильному розподілу повноважень між співробітниками можна досягти таких

умов, за яких прийняття рішення щодо кредитування буде здійснюватися об'єктивно і не залежатиме від однієї особи. Регламентація дій окремих співробітників та підпорядкування їх затвердженій процедурі кредитування необхідні для запобігання помилкам працівників банку безпосередньо у ході кредитування. Процедура кредитування повинна передбачати у тому числі й контроль за дотриманням встановлених вимог та відповідальність за їх порушення. Впроваджуючи у роботу банку процедуру кредитування, можна уникнути випадкових факторів, що спричиняють збільшення кредитного ризику.

Отже, асиметрія інформації значною мірою впливає імовірність прийняття співробітниками банку помилкових рішень щодо кредитування окремих позичальників і підвищення таким чином рівня кредитного ризику. Тому система ризик-менеджменту банку повинна забезпечувати захист від кредитного ризику, спричиненого у як зовнішніми, так і внутрішніми факторами, передбачати використання ряду превентивних заходів, зокрема регламентацію дій співробітників у розрізі видів кредитів.

Список використаних джерел:

1. Зверяков О. М. Асиметрія інформації та її вплив на забезпечення фінансової стійкості банківської діяльності / О. М. Зверяков // Економічний часопис XXI. – 2013. – № 9-10 (2) '2013. – С. 45–48.
2. Стрільчук Ю. І. Використання концепції біхевіоризму в управлінні банківським кредитуванням населення / Ю. І. Стрільчук // Корпоративні фінанси: проблеми та перспективи інноваційного розвитку [Електронний ресурс] : зб. матеріалів I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 червня 2017 р.). – Київ : КНЕУ, 2017. – С. 190–192. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/21966>
3. Терещенко О. О. Професійні компетенції фінансового контролера та його роль у прийнятті фінансово-економічних рішень / О. О. Терещенко // Фінанси України. – 2014. – №9'2014. – С. 31–42.